Bin till nytta och nöje

Mattson, C.O. & Lang, J. 1994. *Bin till nytta och nöje*. 176 s., inbunden. LTs förlag AB, Stockholm. Pris: 352 kr.

Det vanliga honungsbiet (*Apis mellifica*) har hållits som husdjur längre än höns, anka och katt. Redan under tidig faraonsk tid hade egyptierna tagit hand om de flitiga gaddsteklarna för den goda honungens skull. I Sverige har biodling bedrivits åtminstone sedan medeltiden. Nuförtiden är det mest importerad honung som konsumeras i vårt land, den inhemska produktionen uppgår bara till några tusen ton. Binas nationalekonomiska betydelse ligger i dag främst i pollineringsarbetet, vars värde torde vara tiofalt högre än den skördade honungens.

Läroböcker i biodling har funnits på svenska alltsedan 1768, då Samuel Linnaeus (Carls lillebror) utgav den första handledningen. Under efterkrigstiden har ett flertal publicerats, de mest spridda och uppskattade författade av biodlingens nestor Åke Hansson. Dennes sista stora verk, Bin och biodling, var på närmare 600 sidor och utkom 1980. I den sammanfattades det mesta man då visste om vårt minsta husdjur, varför boken till format och innehåll blev alltför omfångsrik för att kunna fungera som en introduktion i ämnet.

I syfte att erbjuda en modern och pedagogiskt utformad presentation av honungsbiet och dess skötsel har LT (ledande förlag på området "naturbruk") nu utgivit *Bin till nytta och nöje,* en lättillgänglig och med utmärkta färgillustrationer försedd bok. Den vänder sig i första hand till den som står i begrepp att införskaffa sina första bikupor, men fungerar också bra som orientering för den som "bara" vill veta mer om bin. Även den som i första hand är intresserad av insektfotografering har en del att hämta – vissa närbilder är verkligen förnämliga.

Biodling är en verksamhet för vilken tradition, tro och vetande bildar ett inte helt välstrukturerat fundament. Lokala förutsättningar spelar också in, så allmänna rekommendationer på området är långt ifrån alltid generella så som de ger sken av. Det märks även i denna bok, bl.a. i fråga om förslaget till utrustning – att, som här rekommenderas, satsa på kupor med plats för 80 ramar är kanske motiverat i Skåne, men alldeles onödigt mycket i t.ex. mellansvensk skogsbygd. Och nog underlättar det med en riktig biborste, inte bara en fjäder!

Svensk biodling är en rätt konservativ hantering, kanske till följd av att dess utövare har en medelålder långt över befolkningsgenomsnittet. Möjligen är det också därför man i handböckerna – även denna – mest finner de klassiska faktauppgifterna om binas leverne och bisamhällets funktion. Under senare år har flera nya rön publicerats bl.a. beträffande binas dans, en informationsprocess med fler sinnen inblandade än man tidigare trodde. Det är synd att inte liknande aktuella forskningsresultat i högre grad infogats. Detta hade gjort texten intressantare och mer attraktiv för de läsare som redan har entomologiska grundkunskaper.

Trots dessa anmärkningar får nog *Bin till nytta och nöje* ändå anses som den trevligaste och mest pedagogiska av de handböcker om bin och biodling som för närvarande finns på marknaden.

Torkel Hagström